

Tertius grad⁹ est in intpatis q̄ videli-
cet ex habitu et electōe cum certa malicia
peccant gloriātes cū male fecerit. **Q**uar-
ti sunt in cōtinentes qui renitētes passiōi-
bus sed non firmo corde vel animo tādē
ab eis victi succūbūt. **E**x pte vō corpis
bonozūq; fortuitoziū ignobilitas confur-
git tripliciter. **A**ut ex carētia clare ppaga-
tōnis aut ex defectu pprie industrie z ami-
corū p̄motionis. **A**ut qz nō placet prin-
cipibus eos honorare ditare vel nobilita-
re. **T**ales dicūtur agrestes v̄l serui natura-
les v̄l barbari vel bissani v̄l obscuro v̄l ru-
stici. **D**eterminat at̄ p̄hs p̄rio politice illos
hoēs esse naturalr̄ seruos z ignobiles q̄
deficiūt in rōe. et corpore robur hñt quez
admodū nobilitas consistit in clara z illu-
minata rōe. licet corpus sit debile. **D**e q̄
dicif̄ cōsilio pollet cui v̄i natura negauit

Colligā⁹ p pte q̄rta q̄druplex ex p̄-
missis corollariū. p̄mū q̄ pulcritu-
do toti⁹ vniuersitatis consistit in
conseruatiōe nobilitatis. **I**ta q̄ illud pul-
crum est quod custodit ordinez seruat qz
naturam. **S**icut econtra turpis est ps q̄
suo non congruit vniuerso. **Q**uid autez
videre poterit ordinatus qz maioris hu-
ius mūdi speciem p concatenatōes duas
auream spūalium causarū z argentēā cor-
poraliū secundū nobilitatē influēdi a su-
prioribus ad infima p media. **C**orollariū
secūdū. **H**ab sanitas sal⁹ libertas cuius
liber politie residet in conseruatiōe et ho-
noratiōe nobilitatis. **E**contra nihil ma-
gis aduersum paci nihil amplius causati-
uum scismatis z discidiū qz nobilitatis vi-
lipensio dum iuxta verbumz p̄phere tumul-
tuat̄ ignobilis contra nobilez dumqz no-
biles abiiciūt prauis moribus z cōsilijs
ppriam nobilitatem quam sicut nec liber-
tatem nemo bonus nisi cum vita perdit.
Corollariū terciū libertas salus et sani-
tas microcosmi reponitur et saluat̄ in trā-
quilitate nobilitatis sue dū mens sup̄ma
principatur rōi et ratio sensualitati z sen-
sualitatis ptes nobiliores suas absq; im-
pedimento virtutes exercent sint ip̄e na-
turales sint vitales sint aiāles. **H**abet enī
cōditio nobilitatis hoc pprium vt se nita-
tur diffundere z cōicare z se q̄dāmodo da-
re. **E**x aduerso aut̄ et rusticitas que dicif̄
non a rure sed a ruditate satagit rapere et
ad se esse. **P**ropterea recte paul⁹ inducit eē

beatius z ita nobilius/dare qz accipe. **E**t
pinde dānatus et sic ignobili⁹. diripere e-
qz pdere. **C**orollariū quartū. **N**ulla res
p̄r ita degenerare quin nobilitatē aliquā
retineat. sicut z entitatē. **E**t ita nobilitas
est in demonibz z dānatis. qui tamē ideo
dicūtur pprie deteriores ex dei cōtemptu z
blaffemys sicut p̄portionabiliter ap̄d via-
tores blasphemos/homicidas/raptores
dici deniq; z sue legis contēptores/z ea p̄-
pter ignobiles intellige sed nō est in oib⁹
manifestuz. **P**ropterea nobilitas vn̄ vel
altera colit̄ et honorat̄/quousq; hō ille q̄
dā nobilis/qui in celi longinquā abijt re-
gionē accipe regnū patris. reuertet̄ ad iu-
diciū/manifestaturus abscondita cordium.
dū alligabit reges p̄uaricātes in cōpedibz
z nobiles degeneres/i manicis fereis v̄bi
sempitern⁹ horror inhabitabit. **N**obiles
vero meritis z gratia p̄ditos/ vocabit̄ di-
cens Venite benedicti patris mei. p̄cipi-
te regnū qd̄ vobis patū est ab origine mū-
di. **P**lena prozsus eterna iocūdistimaqz
talis erit nobilitas. **F**init.

Sequitur tractat⁹
eiusdē de consideratōib⁹ quas debet habe-
re princeps.

Claro eruditori z confessori/ se-
renissimi principis/dñi karoli
septimi/gratia dei/francoz re-
gis Joh. de Berson salutē. z ad
p̄fulgidū sapiētie culmē/ plem regis in-
clitā puehere. **S**i laudabilis z merito-
ria est pueri cuiuslibet eruditio ad religio-
nē et virtutes (cu z stulticia colligata sit in
corde eius sensusq; et cogitatio p̄na sint
in malū) quis nō videat qz laudabilioris
supra modū meriti sit/hoc agere i filio re-
gis. q̄ regnaturus z gubernaculū seu cla-
uū classis totius reipublice/moderatur⁹
expectat̄. **A**ge itaq; qd̄ agis vir orzate.
nō deerit petitōibz tuis mea q̄ad potuerit
sedulitas. **A**n opusculū triū diez suscipe
(quale tu puto q̄sisti) z plectens in se cōsi-
deratōes seu meditatiōes aliq; ex p̄sona
principis noiati. **Q**uē tecū bene valere de-
sidero/qm̄ in salute ei⁹ nostra reponitur.
Vale ergo. z circūsonantes p̄cellose curie
fluct⁹/tu ex sublimi rōis arce vel specula/
tanq; ex alta rupe/ipturbat⁹ circūspice

ExPLICIT prologus.

RR

Tractatus de consideracionib⁹

Prima particula

in q^o continet oratio p^o recognitiōe proprie
cōditionis et gratiarū actōne petendo sa-
pientia ex verbis salomonis.

Rex regum Iesu benignissime
princeps pacis p^o quē reges re-
gnāt in cui⁹ manu sunt oīa iu-
ra regnōrū. de⁹ vn⁹ in trinitate
pfecta cū patre et spūscō inītiū et finis cui-
usq⁹ rei. creator et amator generis hūani.
atq⁹ ipsi⁹ postq⁹ pierat misericordissim⁹ p^o
passionē suā repator de⁹ miāz et toti⁹ pso-
latōis. de⁹ meus et rex me⁹. Recordor obse-
cro in grāz actōe. quē ad modū liberalissi-
mo puidētie tue dono sapiētissimo pui-
dentie tue cōsilio / dignat⁹ es formare me
portionē aliquā creature tue cū nō esset. et
educere gementē et nudū ex utero matris
mee ancille tue. Dans postea renasci de-
nuo felicius in gremio ecclesie / spōse tue /
matris oīm pie uiuentiū. et hoc p^o lauacrū
regeneratiōis in baptisate. facies de filio
ire / filiū adoptōis et gratie p^o infusionē spi-
ritus sancti in fide spe et charitate cū ceteris vir-
tutib⁹ et donis aiā meā ornātibus atq⁹
firmatib⁹. Dedisti p^o terea mihi pupillo et
aduene tuo in loco pegrinatōis hui⁹ velo-
cissime trāsēntis / corpūculū uergetū et sa-
nū. cū integris sensib⁹ / ad subseruiendūz
aic capiti sui ipsi⁹. p^o cōsecutiōe finis sui. in-
diligēdo te ex toto corde / tota mēte / tota-
q⁹ uirtute / p^o obedientiā mādatorū tuorū.
Originē insup tribuisti regalē atq⁹ clarif-
simā / iuxta nomē magnorū q⁹ sunt in terra
et fm fugitiuos seculi penit⁹ honores de-
ducēs ad me iura priogeniture p^o regnan-
do tandē successiōe legitima apō xpianū
pplm francie. q⁹ tibi est inter ceteros cultu
quodā sacratioz edicat⁹. Et quib⁹ hec me-
ritis meis talia tantaq⁹ sup ceteros hoīm
cōsodales et fratres meos. Tu scis dñe de-
us me⁹ et rex me⁹ / qm̄ ex sola dignatōe mi-
sericordis gratie tue. Nā qd meruisses dū
nō essem uel dum infans essem. Et ecce
nūc. put cōfitebat⁹ tibi rex salomō pacific⁹
quondā amabil⁹ tibi et sortitus aiāz bonā
ego sum puer puul⁹ et ignorās egressum et
intra itū meū. et seru⁹ i medio est ppli quē
elegisti ppli infiniti et q⁹ dīnūerari nō p^ot et
supputari p^o multitudie. Habis ergo ser-
uo tuo cor docile. ut possit iudicare pplm
tuū. et discernere inter bonū et malū. Quis

enī iudicare p^ot pplm istū pplm nūū huc
multū. De⁹ ergo patz meoz et dñe mie. q⁹
fecisti oīa uerbo tuo et sapiētia tua cōstitui-
sti hoīem / ut dominaret⁹ creatura q⁹ est a te
facta. ut disponat orbē terraz in eq⁹rate et
iusticia. et in directōe cordis iudiciū iudi-
cet / da mihi sedū tuaz afflicte sapiām.
et noli me reprobare a pueris tuis quoni-
am seruus tu⁹ ego sum et filius ancille tue
homo infirm⁹ et erigui t⁹ p^o et minor ad in-
tellectū iudiciū et legū. Et si q⁹ erit cōsum-
matus inter filios hoīm / si ab illo fugerit
sapiā tua / in nihilū p^oputabit⁹. Tu autē elegi-
sti me futurū regē pplō tuoz et iudicē filioz
tuoz et filiarū. Mitte ergo sapiām de celis
tuis sanctis a sede magnitudis tue. ut me-
cus sit. et mecū laboret. et sciam quid acce-
ptum sit apud te semp. Amen.

Secunda particula

la p^otinēs consideratōez exhortatoriā sui
ip⁹ uelut ad aiāz suā ut se statūz sui re-

Aduoca nūc te ip⁹am (cogiter.
Da aiā mea / aiā ad imaginē dei
facta / aiā p^oiosa xpi sanguie re-
dēpta. Cōstitue te corā oculis
tue p^osideratōis / in luierōis et catholice ca-
ritatis / dū ad p^ons sola es. dū nō circūstāt
nec interturbāt cōcursus populares. Cō-
fabulare mō tecū i secreto talami tui / inē-
rogās temetip⁹z qd tu es et ad qd tu facta
es. Quid te agere / quo tendere cōueniat.
Qm̄ si te cōditiōemq⁹ p^oriā nescieris ut
regas te et saluas te / qd p^oderit si uel alia co-
gnoueris uel reueris. At uero bñ est satis
q⁹ moneo. Sed rñde p^ocor qd dicis de te
aiā mea. Quid uides. Nōne tu ocul⁹ tue
p^osideratōis hac illacq⁹ circūuolut⁹. uides
q⁹ tuoz regna / vnū supra te ad qd aspirare.
Aliud circa te q⁹ honorare. tertiu⁹ inter te
q⁹ moderari / q⁹ rñ sub te q⁹ tueri posita
es. Magnū p^ofecto magnū valde negoci-
um arduū difficile immo sine coadiutrice
grā dei ip^ossibile tibi ipsi si uigilāter atten-
deris p^omissum est. Null⁹ p^o terea tibi dein-
ceps dissimulādi null⁹ negligēter agendi
loc⁹ relinq⁹ o aiā mea / ne peas ab h⁹ regno
q⁹ duplici / s⁹ toto uirū conatu tendas ad
regnu⁹ celeste supra te. colas regnū ecclie
iuxta te modereris regnū p^oonale intra te
p^otegas regnū tpale sub te. Et te felicē q⁹ter
q⁹ beatā si hec ita peger⁹ si sub rege reguz
dño iesu xpo taliter regnaueris. Quides

Tractatus de considerationib⁹

virtutē. **H**odie siquidē rex est / cras morit⁹
si infferis **E**xpauesco nūc rebemēter z to
tus horrore cōtremisco / vidēs z sentiens
culmē pruptū stat⁹ regij quo me puez tuū
sublimādū assumpsisti. **P**rohibe dñe de⁹
me dñe miarū ārelā illā dauidicā a seruo
tuo. **E**levās allifisti me. **S**ic z alt⁹ ait **T**ol
lunt in altū / lapsu grauiore vt ruāt. **N**am
q̄nto grad⁹ altior / tāto casus ḡmior. **V**e
mibi ve si collabi pmiseris **C**ollabar vero
corruā z cōfringar / si me nō suffulserit iu
giter oī potēs virt⁹ docere tue. **Q**m̄ si diffi
cile est corp⁹ p̄riū z vnicū / sub ordiato re
gimē / subijcere legib⁹ rōis / quēadmodū
lamētā apl⁹ vocē expiētie q̄ridiane s⁹ mi
serabil⁹ emittēs. **E**go ifelix hō q̄s me libe
rabit de corpe mortis h⁹ / p̄t qd statuerūt
plūmi viroz fortū / sese subducere ab omī
altera dñatōe. imo z societate multozum.
Que est fortitudo q̄s sensus q̄ sapiētia in
corpe puulo atq⁹ puerili vt spūale regimē
atq⁹ tpale tot hoīz tot capitū tot moz tot
sentētiāz tot aduerf⁹ ifultib⁹ vndiq⁹ pul
fatoz / possim vel protegere vel regere sub
vna pacis lege. **D**eu me **C**ur regnū z co
rone statū q̄uis deiceps acclamare felicez
audeat fortisq⁹ btē. quē tot irruentib⁹ vndiq⁹
curaz statib⁹ / tot naufragijs z picu
loz hostiliū pcellis cū discrimie mortis ne
dū p̄ntis s⁹ eēne coguerit expositū. **C**o
rona speciosa mag⁹ q̄ p̄ciosa / plus expaue
scēda q̄ applaudēda / q̄s tuū pond⁹ ferre
poterit / qm̄ tot homies ponis sup caput
vniū. **D**ix⁹ si nō illō oppsleris. **E**t oppri
mes scio. nisi supuenerit lenamē ex alto. le
uamē a te dō meo z rege meo. q̄ vt adiutor
z p̄tector mibi fias in salutē supplex oro.
Vos isup q̄scūq⁹ deo puidēte. regēdos
acceptur⁹ sum vel accepi / peto p̄corz obte
stor / nolite afflictōes inducere **I**uuet vni⁹
q̄s nō aggrauet p̄dus meū **H**ic fidelit⁹
p̄sulat. hic p̄regat v̄rit⁹ / inuigilet alt⁹ in so
licitudie domestica. alter in orōne deuota
semet hūiliet. **Q**uilibz deniq⁹ in officio si
bi cōmissio vel accōmodato / absq⁹ vlla re
p̄hensioe vigil agat. **S**im⁹ oēs inuicez
mēbra. int⁹ q̄ caput sicut pl⁹ influit motuz
sensuz z opatōez int⁹ cetera. sic ad ei⁹ custo
diā reliq⁹ videm⁹ sine vlla piculi p̄riū cōsi
deratiōe p̄tin⁹ exponi. **A**lioq⁹ si dissentis
m⁹ inuicē si nosmet opprimim⁹ / qd super
est nisi vt vniuersum regie policie corpus
intereat z p̄rie oppugnatiōis mole ruat

Auertat hāc insaniā a nobis seruis suis /
rex potētissim⁹ sapiētissim⁹ z optim⁹ / cui⁹
regnūz ipiū sine fine p̄manet i se. sc. **A**mē

Quarta particula

in q̄ cōtinet quēadmodū lectio ē vtil⁹ z ne
cessaria p̄ regēdo. **E**t loq⁹ p̄ princeps velut

Pad animā suam.
Postulasti iā (o aīa mea) mitti tibi
sapiāz de cel⁹ sc̄ris z a sede magni
rudis dei. **R**ecte p̄fecto / qm̄ vni sunt ho
mies in q̄b⁹ nō est sapiā. **L**eci sunt. bruta
les sunt / ipi q̄z ad oē op⁹ malū oēm q⁹ casū
p̄cipites inueniūt **S**ciuer⁹ tū qz p̄sto ē sa
pientia / si bona fide z toto corde postulet
ab eo q̄ dat oib⁹ assuētēz nō ipropat. **E**t
qm̄ inuisibil⁹ est in natura sua / mitti vna
ex ancillis cuius nomē est lectio studiosa
Hec oī eruditōe plena / oī genere libroz
circūdata / offert doctrinā bonā oib⁹ q̄ren
tib⁹ sapiā p̄ferri si comes fuerit soroz ei⁹
p̄funda meditatio vel attēta consideratio
Proclamat itaq⁹ si q̄s puul⁹ est / veniat ad
me **E**t ad reges locuta ē erudim⁹ q̄ iudica
tis terrā. **Q**uinetiā virtutes ip̄e comites
tue h̄mōi appropriatas p̄cipue q̄druplici
regno / de q̄ iā audisti. q̄ sunt orō deuota. i
stitutō sc̄rā. disciplina tpata z iusticia mo
derata **A**ttēde qz lectio docet orōz. q̄ deser
uit regno celoz vt adq̄rat **L**ectio docet in
stitutōez sc̄rāz q̄ deseruit ecclesiastico regno
vt stabiliat **L**ectio docet disciplinā tpatā
p̄ quā regnū etiū p̄sonale moderat **L**ectio
docet iusticiā moderatā p̄ quā regnū tpa
le z politicū gubernat **D**espere forsā
potueras o aīa si tali doctrice caruisses
nūc in spem assurge. sc̄ies qz cū comitib⁹
suis docebit lectō te de oib⁹ si (vt p̄dictū ē)
coassumpta fuerit soroz ei⁹ meditatio v⁹ ac
tēta p̄sideratō **S**eruo tū qd nūc vltra req̄
ris o aīa mea **V**is assigri tibi q̄sdā idustri
as / q̄ te doceāt bñ vti lectōe studiosa **F**iat.
Dabeto primā hāc idustriā / vt sit tibi
bona libroz electoz copia **E**t eni si glāf q̄
libet opifex in abūdātia instrūtoz artis
sue. si placet multis ornat⁹ vestū / si pluri
mos delectat thesauroz mut⁹ aceru⁹ opoz
ter lōge āpli⁹ placere tibi diuitias libroz
loq̄ntiū nobis q̄ volum⁹ z q̄rim⁹. q̄ ipos
etiā absentes eē mortuos. imo ipz deū cū
angel⁹ z sc̄ris oib⁹ faciūt miscere nobiscuz
colloq̄a sc̄rā. z a lectōe redire potes sp̄ vel
melioz vel doctioz **H**ic p̄terea vitat marie

maloz oim sentina z incentrix ociositas
de q bene enūciavit q dicit **Orū** sine lris
mors ē z viui hoīs sepultura **Et hierony.**

Quia sciam scripturaz z carnis vicia non
amabis **Altera** subiūgit industria. vt q
tidie certz horis pferri de mane ac sero / lo
q̄ recū lectō. reuel legē reuel audiēte. **Dec**
āt lectō p̄cipue matutina / pueniētiōz erit
de euāgelio vel eplā diei vel de legēda sc̄i
cui agez celebritas / marie si fmo defuerit
Dec fuerit tibi verecūdiū si subijci videar /
vel cōfessozi tuo vel alteri recogitās qz nō
sibi s; deo / s; veritati / sed cōiz p̄prie vtilita
ti te subijcis **Altera** q; legim⁹ industria
fuisse apd veteres q in cōiuiijs / ad tibias
egregia supioz opa carmib; p̄phēsa p̄age
bāt / quoad ea imitāda iuuetūte alacrioz ē
redderēt **Qd** laudās valer⁹ autor h⁹ histo
rie p̄clamat **Quas** athenas. quā scholā. q̄
alienigena studia huic domesticē discipli
ne p̄tulerit **Dec** p̄terea lectō modulata nō
ne p̄fescerz varios z incōditos tumultus
ne dicam⁹ in detractōib; maledictz. **Dec**
fama q; z yrinā de frācie regno apd alias na
tōes glōsioz ēēt. **Ferz** adhuc apd inclituz
duce borbonij h⁹ disciplie claz dec⁹ obser
uari **Et** p̄fecto domū tuā (o anima mea) do
mū regiā decet sc̄itudo tal. in q̄ nihil ob
scenū. nihil ipudiciū. nihil inordinatū. ni
hil sacrilegū. nihil blasphemū. nihil nō se
riū disciplinatū z sc̄m videat z audiat. cō
clamet **Altera** rursus addam⁹ industria
vt frēq̄nt ea q̄ vel vīsa fuerūt / traducant ad
mores / velut ex silib; filia z et figur; figu
rata notēt. **Ex** eplā grā. **Quer;** h̄re tunicā
decorā mūdās man⁹. splēdidū z iuuuū. s;
uos obediētes / catulos blādiētes **Lurā;**
uer; h̄re p̄portionalia moz ornamta **Da;**
betoyt tunicā. virtutū decorē. h̄eto nupri
alē charitat; vestē nereh̄ciar; z fusus a nu
prij; **Mūdās** q; opatōis man⁹ tene **Fac**
tibi p̄inde cōiuiiū iuge spūaliū sic a sub
dita tibi creaturayis fieri. **Hūc** qd tibi in
hūc modū deerūt libri q̄s legere fas hēs.
Nā p̄ter libros scripture / noiā mūd⁹ iste
tot⁹ liber nature sic in temet tetines libzū
p̄scie **Iuxta** e⁹ inscriptōez te nouer; finalr
indicandū **Qui** etiā vita cuiuslibet viri iu
sti z prudētis / liber est exēplaris / in q̄ lege
re ē ex vultu ex gestu ex yniuersa corpis cō
positōe / mores bonos **In** mal vero p con
trariū **Rursus** ois iſtitutio ecclīastica. iue
stīmitis mīstroz z ceteris ornamtis / liber

est mīstroz sensuū plen⁹ **Postremo** co
gnoueris z alta mēte recōdito q̄ ad p̄fectā
sufficiēteq; sapiāz p̄ regno q̄druplici me
morato / nulla ynq; te lectō vel idustria vl
p̄sideratō p̄pria deducet. qm̄ egeas assidue
mutua cōicatiōe failiariū p̄siliarioz tāq;
q̄rundā vocaliū. **Nā** ibi sal⁹ vbi mīlta p̄si
lia. **Sit** at p̄siliari⁹ fidus in p̄mis deo z ti
bi. **Nā** q̄ deo nequā est cui bon⁹. **Sit** p̄te
rea charitati⁹ paties benign⁹ / q̄ nō sit a
biciofus / nō inſet / non q̄rat q̄ sua sunt s;
q̄ cōia. **Sit** verax in verbo. p̄stās iudicio.
secret⁹ incōmissio. sit doct⁹ z exp⁹ in his q̄
petūt. qm̄ cui libet expro in arte sua mag;
credēdū est. **Antiqu⁹** insup. in q̄b; maior
sapia z prudētia. certioz p̄pter experiētiās
mīltiplices doctrices optias repit **Esto**
cū talib; assidu⁹ / vitās p̄rauoꝝ z stultozū
p̄fortia / q; colloq̄a corrūpūt bonos mo
res z ipis adq̄esce **Quid** enī min⁹ tolerabi
le / q; si yniuersa z rēpublicā ynayni⁹ sentē
tia p̄sumet p̄ libito versare reuersareq; / cū
verissime dicit canō **Qd** oēs tāgit ab oib;
dz approbari **Ab** oib; intellige vel a maio
ri oim sanioꝝq; p̄silio. **Regna** q̄ppe sic et
republica / nō tantūmō sunt regū s; oim
sub eis. fatemur tū q̄ alioz alio modo **Ad**
vnū tantū cōis sufficiētie z pacis p̄modū
vt yniuersa cōsilia z opa referātur necesse
est **Credo** qz nihil est qd ita stabilire p̄t
regnū q̄leibet vel speciale vel ecclīasticū
vl temporale politicū que admodū si assu
mātur in p̄silijs z officijs atq; dignitatib;
q̄les descripsim⁹ / amatores boni publici.
Nā vbi defuerit amor iste / leges q̄ntūlib;
multiplicate z optime / nō tm̄ nō p̄sunt s;
in arma neq; cōuertūtur. **P̄**opterea ve
ve p̄ficiētib; tales amātes seipsoz / aut q̄
vt p̄ficiant suadēt vel extorquet **Deni**
q; sicut cepisti ora sapiāz ex tot; p̄cordijs
tibi mitti a deo. q̄ vias tuas dirigat i quo
p̄silia tua sp̄ p̄maneat / cui⁹ vnctio docet
de oib; mūdof corde **Alio** q̄n. reprobat do
min⁹ cogitatōes populozū z reprobat cō
silia p̄cipū. **Cōsiliū** at dñi in eternū ma
net qd in sc̄q̄ns nō errabis **In** sc̄q̄ris autē
nunq; meli⁹ q̄ colūbina simplicis z pure
ozōis penna frēt⁹. p̄ quā volabis ad eū et
req̄esces / salua facta a pusillanimitate spi
rituz z tēpestate. fiat fiat.

Quinta particula

in q̄ continet p̄sideratio super habendis

RR 3

R

Qualis p̄siliarius

Quid maxie p̄t stabl
lize tempubbicam.

S

De considerationib⁹ principis

libris pro lectōe studiosa.

Edocta es o anima mea quē admo-
dū lectio studiosa doctric est disci-
pline dei. tāq̄ ancilla sapiētie. Nec
lectio libris vti et nutrit electis. dū vene-
natis heresum et errorū et spurciarū sor-
dib⁹ carent. Tales in ornamentū et thesau-
rū et p̄fectū tuū iubeas aggregari. nedū p-
te s̄z pro cōfortib⁹ tuis. nec vt studiosa ml-
titudine te p̄graues s̄z varietate grata dele-
ctes. Deniq̄ magnificētia regalis q̄ p̄fu-
sa est toties in reb⁹ habētib⁹ min⁹ vtilitatē
attende q̄ p̄fusior eē debeat. in p̄stitutioē
bibliothecę librarie cuiusdā domesticę v̄l
familiaris et q̄ portatilis eē possit. velut al-
tera quedā arca testam̄ti p̄ desertū h⁹ mun-
di. **S**ubscribūf̄ igit̄ velut in scedula libri
quos necessarios habeas. **P**rio biblia/
p̄fertiz q̄ ad historias et documta moralia
Ite postilla de lyra que l̄se magis heret
Ite tractat⁹ de vicijs et virtutib⁹ in latino
Item tractatus de vicijs et virtutibus in
gallico. que dicit̄ summa regis. **I**te
martyrologiū sanctorū q̄le est ap̄d car-
thusienses. **I**te legende sc̄orū et vite pa-
trū et speculū historiale yncētij. **I**te me-
ditatōes et orōes deuote vt augusti. anse-
mi. bernar. et aliorū. **I**te collectoriū quo-
rundā opusculorū in gallico nup̄ editorū.
De p̄ceptis dei. **D**e examine conscie. **D**e
sciētia bñ moriēdi. **D**e cōtemplatiōe. **D**e
mendicitate aie. **S**ermo de passiōe xp̄i. q̄
incipit̄ ad deū vadit. **S**ermo de mortuis
Sancta ergo et salubris est cogitatio. **I**te
exhortatio de triplici viā regis. **C**huat rex
De scala mystica sub metro. **C**ollatio ex-
hortatoria ad pacē. **F**iat pax. **C**ollatio ex-
hortatoria ad iusticiā et p̄cordiā. **J**urisdic-
tionū eccliaſtice et r̄p̄alis. et quedā alia.
Ite liber egidij de regimie principū.
Ite libellus de quatuor virtutib⁹. **I**te ico-
nomicarū ethica et politica arist. trāslate in
gallicū. **I**te valeri⁹ maxim⁹ et frontini⁹
de stratagematib⁹ bellicis. **I**te salustius
Item vegetius de re militari translatus.
Ite boetius de solatiōe. **I**te seneca de
clemētia ad heronē. **I**te vulgari auto-
res. **C**atheodol⁹. **E**sop⁹. cū filiis
trāslati. **I**te liber de sphaera trāslatus p̄
aliq̄li cognitōe phica hui⁹ mūdi.
Ite chronice fr̄acoꝝ. **I**te Titus linius
Ite Suetoni⁹ de. xij. cesarib⁹. **I**te Au-
gustin⁹ de ciuitate dei trāslat⁹ et exposit⁹.

Hexta particula in

qua cōtinet̄ oratō complectēs breuissime
puncta nostre religionis xp̄iane.

Osapiētia que ex ore altissimi p̄-
diisti. attingēs a fine vsq̄ ad finez
fortiter. suauiterq̄ disponēs oia.
veni ad docēdū nos viā prudētie. **S**ic te
flagitat puer iste puul⁹ ignorās egressum
suū ac introitū. stās in medio populi infi-
niti et q̄ d̄inuerari nō p̄r. **A**ssis ergo iugit̄
puero tuo tu sapia dei patris ihu xp̄e. do-
cēs interno et viuaci afflatu sp̄s tui sc̄ti/
q̄z nisi te apiente sensum. nulle intelligēt
scripture. nulla lectio p̄ficiet. **S**ol⁹ quip̄
pe dign⁹ es apire libri et soluere signacula
eius. q̄ salomoni dudū et danieli puer⁹ in-
telligentiā. qui p̄phis et apl̄is idiotis sapi-
entiā infudisti. **A**ssit mibi comes p̄tinu⁹
angel⁹ tuus. qui ad meā vniuersiq̄ regni
tui xp̄ianissimi custodiā deputat⁹ est. do-
no tuo. p̄regat ipse sp̄ ne p̄ualeant inimici
Assit illa regina celoꝝ gl̄osissima m̄ tua
cū b̄tissimo dionisio et ludor vico ac oib⁹
sanctis regni celestis. q̄ hostiles oēs insi-
dias et assultus. potētī virtute depellant.
Da mibi puero tuo benignissime. **I**hu
fidē et integrā ac viuā. de collectis creden-
dis in simbolo. **C**redo in deū. et. **E**t reliq̄
que sub duodenario articuloꝝ p̄tinet. q̄z
rum veritas. tot miraculis. tot reuelatōni-
bus. tot testimonijs martirū. tāta cōten-
toꝝ rōnabilitate. p̄bata fulcraq̄ cōsistit/
vt insana sit p̄sumptio nō credere et nolle
redigere intellectū in obsequz fidei sub te
deo nostro. q̄ potētior absq̄ vlla cōpatiōe
atq̄ sapiētior es q̄s intelligere valeam⁹ cū
sis illō quo maius excogitari nō potest.
Da sil obedientiā p̄m̄p̄ā ad tua decē p̄e-
cepta cōscripta olim digito tuo. in tabul⁹
duab⁹ lapideis. **D**uoz sentētia est. **C**ū
crede deū nec vane iura p̄ ip̄m. **S**abba-
ta sc̄tifices habeas in honore parētes.
Non sis occisor fur mechus testis iniqu⁹
Viciniq̄ thoꝝ resq̄ caueto suas. **E**t
hec p̄cepta decē. tria circa te deū et septē cir-
ca primū. cōplexa est euāgelica breuitas
sub his duob⁹ in quib⁹ vniuersa lex p̄det
et p̄phete. **D**iligēs dñm deum tuū ex toto
corde tuo ex tota mēte tua ex tota aīa tua
et ex tota virtute tua et primū tuū sicut te/
ipsum. **A**ddidisti p̄ceptis consilia in le-
ge tua noua. vt de dilectōe inimicorū

non reddendo malū pro malo. et reliqua/
que iugiter sūm preparādem animi et nō sp
p opis exhibitiōem veniūt obseruāda.

U Docuisti rursus orare nos te patrē nr̄m
celestē/ sub petitionū septenario/ in orōe
dñica. **C**ōtra septē peccata mortalia. que
sunt supbia/ira/inuidia/acedia/auaricia
gula/luxuria. **A**dversus q̄ pro purgatiō
ne et ornatu nr̄o/ptulisti virtutes septem
tres theologicas/initētes tibi soli. q̄ sunt
fides respectu tue veritatis/spes respectu
potētie.charitas respectu bonitatis. **E**t q̄
tuor cardinales/prudentiā/tpantiā/for/
titudinē/iusticiā. **Q**uibus i patria septez
dotes corrēdent.fidei visio.spei tētio.ca/
ritati fructio q̄ ad aiām. **C**laritas prudent
tie.tpantie subtilitas.fortitudini agilitas
iusticie imortalitas q̄ ad corpū. **C**on/
iunxisti p̄terea virtutibz istis/septē dona
tua/q̄ sunt.pietas.timor.scientia.fortitu
do.consiliū.intellec⁹ et sapiētia. **S**eptē
q̄z beatitudines elcūates nos ad p̄fectōem
nūerasti que sunt/paup̄tas spūs.mititas
luct⁹.esuries et sitis iusticie.misericordia.
mūdicia cordis.et pax. **M**isericordie vō
opa alia sunt corpalia septē.alia septē spi
ritualia q̄ duobz meritis cōpleta sunt. **L**ol
ligo.poto.cibo.tego.sano.visito.condo.
Corrige.duc tela.doceas.solare.fer.ora
Ampli⁹ vero cōstituta sunt p̄ te dñm et re/
demptorē nostrz septē sacramēta. **B**aptis
mus ad vitā spiritus/ō originale peccatū
Cōfirmatio ad robur fidei. **A**ucharistia
sacra/summe venerāda et colēda ad nutri
mentū spūs. **P**enitentia q̄z hñs tres pres
q̄ sunt p̄ritio p̄fessio et satisfactō/ō p̄cni
actuale. **D**otrimoniū insup ad filioz p̄/
pagatōz p̄ cultu dei. **O**rdines sacri ad hie
rarchicā ppli xp̄iani sanctificatōz. **E**trēa
vinctio cōtra egritudinē et peccatoz venia
liū contagionē. **S**eb cur ista corā te di
numerat puer tu⁹ bone iesu? **D**inumerat
ea sane vt nō penitus ingratus sit/imen/
selargitati tue. **U**t p̄terea salubres fruct⁹ q̄
sunt pax/gandiū cū reliqs.inde p̄cipiat te
donante quē exorat. **R**euelasti igit qd
credendū. **I**ussisti qd agēdū.doce q̄so ma
gis et magis qd reuelas.adiuuās incredu
litate meā.et da qd iubēs opari. **D**a scire
posse et velle cū gratia tua ad gloriā maie/
statis tue et salutē ppriam.vt tādē sepat⁹
ab his q̄ a sinistris audituri sunt horren/
dissimā illam sententiā. **I**te maledicti in

ignē eternū. qz scz misericordie opibz ea/
ruerūt.colloce⁹ puer tuus a dextris audi/
turus cū ceteris electis tuis et misericordi
bus/iocundissimā illā vocē. **V**enite bñdi
cti patris mei p̄cipite regnūz quod vobis
paratū est ab origine mundi. **A**men.

Dialogus cui⁹ col **Æ**

locutores sunt milites duo vnus francus
alter angulus contrēdētes de q̄relis francie
et anglie. **N**ō apparet esse cācellarij.

Milites in heremo vallisclose/ si
bi inuicē obuiātes alterutrz cu
ias esset inq̄siuit. alter francus
alter angulus r̄ndit. **E**rgo in/
quit francus inimic⁹. **I**nq̄t angl⁹ in ven
tri limitib⁹ sum⁹/ sed pegrin⁹ arma bellica
deposui. **F**rancus. qd q̄ris. **A**ngulus.
aie salutē. **F**rancus. tps nos monet. **A**n/
glus quotēnis es. **F**rancus. ānos non
hēo s̄ mors iam. l. ānis mihi pepci. **A**n/
glus mihi pl⁹. **F**rancus quo p̄gis. **A**n/
glus pegrē. **F**rancus. soēs sum⁹ pegrini et
aduene/nec ciuitatē manentē habem⁹/ s̄
futurā vt inā inq̄ram⁹. **A**ngulus qd ergo
tibi videt de pegrinatōe nr̄a. **F**rancus
timeo qz p̄ vallē lachymarū discurretes/
dei indignatōz p̄curauerim⁹. **Q**uare.
F qz iuxta verbū ysaiē p̄pendo p̄ ea q̄ vis
deo. qz indignatio dñi sup oēs gētes/ et su/
p̄ vniuersam maliciā eoz/ qz nata in hac
pegrinatōe erūna. **J**a tā fastidiosi eueni⁹
vt nesciam⁹ qd desiderare deām⁹ et in hoc
pugnam⁹/ cum iā sum⁹ hora cene/in q̄s fi
nes seculi deuenerūt/ qz nihil ē qd restat/
debemus p̄tinescere ne temp⁹ gratie/ qd
p̄esto est pereat. tamen de caducis certan
do/ om̄ium nostrū cor:pora moriūtur et sa
lus aie dubia. **A**ngulus imo certa. **F**rā
cus quare. **A**ngulus qz mandato dei
principi nostro obedim⁹ q̄ nos cogit ad
bellū etsi moriamur/ pro obediētia mori
mur dei mandato. **F**rancus. bellum ini/
quū est/ qz fundatū est in libidine domi/
nandi et voluptate ditandi tyrannica/ cō/
tra christianos et q̄ scienter peccat querit
sibi gebennā. **A**ngulus. **E**rgo p̄cipi nō
obedientiam. **N**onne scribitur qui non
obedierit principi/ morte moriamur. **N**ō
ne/ cum inobedientia ero infamis/ ve/
cors: pusillanimis/ desertor milicie re/
puratus/ immo de prodicione suspectus